

SZOMBATHELYI DONÁSZY MAGDA ÓVODA

9700 SZOMBATHELY, LOSONC U. 3.

Tel: 94/311-335; Mobil: 06/20/509-8090

e-mail: balassane.andrea@donaszy.szombathely.hu

Adószám: 16866823-1-18, OM azonosító: 036463

Szombathelyi Donászy Magda Óvoda

Pedagógiai Programja

Készítette: Balassáné Nagy Andrea
óvodaigazgató
a Szombathelyi Donászy Magda Óvoda
nevelőtestületének bevonásával

Hatályos: 2025.09.01-től

Tartalomjegyzék

1. Bevezető
2. Jogszabályi háttér
3. Az óvoda bemutatása
4. Az óvoda adatai
5. Helyi nevelési alapelvek, értékek, célkitűzések
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai
8. A sajátos nevelési igényű gyermekek sajátos nevelési igényéből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek
9. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek
10. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek
11. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái
12. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek
13. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
14. Eszközjegyzék
15. Legitimációs záradék

1. Bevezető

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

*Nem elég a jóra vágyani
a jót akarni kell
És nem elég akarni
de tenni, tenni kell
A jó szándék kevés
Több kell - az értelem
Mit ér a hűvös ész
Több kell: - az érzelem"
/ Váci Mihály /*

Pedagógiai hitünk Váci Mihály gondolatán alapul. Nevelésünk alappillére az érzelmi motiváltság, ami alapja az új megértésének, befogadásának, minták átvételének, normák, szabályok elfogadásának.

Meggyőződésünk az, hogy ha meg tudjuk szeretetni a természetet a gyermekekkel, akkor belső késztetés hatására képesek lesznek megvédeni és óvni azt. Hitünk, hogy tudatos, tervszerű munkával tudjuk fejleszteni a gyermekekben azokat a szociális és értelmi képességeket, amelyek biztosítják a sikeres iskolai beilleszkedést. Az itt töltött évek során - megőrizve a boldog, gondtalan gyermekkort - játékos módon: akaratum és kitartásuk erősítésével készítjük fel a gyermekeket egy újabb életszakaszra.

Célunk gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlesztése, testi és lelki szükségleteinek kielégítése, a 3. életévüktől az iskolába lépésig, biztonságos, nyugodt légkörben.

Figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet.

A családdal együttműködve tervszerűen és tudatosan fejlesztjük a gyermekek azon értelmi és szociális képességeit, amelyek biztosítják a későbbiekben a sikeres iskolai beilleszkedést.

A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére törekszünk, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges gondoskodás, védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyben óvodánk kiegészítő szerepet játszik.

Feladatunknak tekintjük az anyanyelvi nevelést, mely az egész nevelési folyamatot áthatja. Kiemelten foglalkozunk az egészséges életmódra neveléssel, kiegészítve a környezet védelmére és a mozgásra neveléssel.

Mindezekhez a partnereink igényeit figyelembe vesszük, követjük a változásokat.

2. Jogszabályi háttér

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet 1. melléklete
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvények

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

3. Az óvoda bemutatása

Az óvoda infrastrukturális és szociokulturális környezete

Az óvoda épülete 1964-ben épült és 3 gyermekcsoporttal működött. 1978-ban emeletréépítéssel 5 csoportra bővült az intézmény. 2005-ben a volt szolgálati lakás helyén újabb csoportszoba és mellékhelyiségei kerültek kialakításra.

Az intézmény 2008-ban sikeresen pályázott a Nyugat-Dunántúli Operatív Program keretében „Közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése” pályázat támogatására, mely 50 millió forintot biztosított az óvoda épületének infrastrukturális felújításának megvalósítására. A projekt 2011. év nyarán valósult meg.

Jelenleg a hat csoportszobához hat gyermeköltöző és hat gyermekmosdó tartozik. Rendelkezünk tornaszobával, egyéni fejlesztő- és logopédiai foglalkoztatóval. Az épület földszinti része akadálymentesített.

A játszóudvar viszonylag tágas, környezetbarát. A gyermekek hasznos időtöltését elősegítik a mozgásfejlesztő mászókák, homokozók, hinták, görgős- mászók, babaház, asztalok, padok, melyek fából készültek és illeszkednek a természetes környezetbe. Az egészség életmód alakítására két Kneipp taposó is kialakításra került. Megkezdődött az ütéscsillapító burkolatok korszerűsítése és a kerítés felújítása. A gyerekek aszfaltozott mini kressz pályán ismerkedhetnek a közlekedési szabályokkal. Az udvaron árnyas fák és gondozott növényzet várja a gyerekeket.

A csoportszobák alapterülete megfelel az előírásoknak (5 csoportszoba 50 - 52 m²-es, 1 csoportszoba 32 m²).

A csoportok napfényesek, barátságosan, esztétikusan berendezett termek. A gyermekek pihentetését könnyen tisztítható, műanyag fektetőkön biztosítjuk.

4. Az óvoda adatai

Az intézmény neve és székhelye:

Szombathelyi Donászy Magda Óvoda
9700 Szombathely, Losonc u. 3.

OM azonosító: 036463

Nyilvántartási szám (törzsszám): 663599

Elérhetősége:

Telefon: 94/311 335 Mobil: 20/509 80 90

Email: balassane.andreaonasz.szombathely.hu

A fenntartó neve és címe:

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
9700 Szombathely, Kossuth Lajos utca 1-3.

Elérhetősége:

Telefon: 94/520 100

A Pedagógiai Program alkotója, elfogadója

A pedagógiai programot az óvodaigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá.

Az óvoda tevékenysége:

Az óvoda közfeladata: Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 6. pontja szerinti óvodai ellátás.

Az óvoda főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851 020	Óvodai nevelés

5. Helyi nevelési alapelvek, értékek, célkitűzések

Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét. Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Az óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik

Pedagógiai programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó - védő, szociális, nevelő – személyiség fejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelés célja

Célunk az óvodás korú 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, szem előtt tartva intézményünk óvó-védő, szociális funkcióját. Figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet. Külön figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekekre. Ezekkel egyidejűleg, a családdal együttműködve tervszerűen és tudatosan fejlesztjük azokat az értelmi és szociális képességeket, amelyek biztosítják a későbbiekben az iskolai beilleszkedést.

A gyermeki személyiséget elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. Nevelésünk lehetővé teszi és segíti gyermekeink személyiség fejlődését az egyéni képességek és készségek kibontakoztatását. Az alkalmazott pedagógiai módszereink a gyermek személyiségéhez igazodnak. Óvodai nevelésünk gondoskodik a szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtéséről, a gyermeki szükségletek kielégítéséről. Óvodai nevelésünk biztosítja az esélyegyenlőséget a gyermekek nevelésében. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek, valamint a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeknek hátránycsökkentő pedagógiai attitűddel, inkluzív szemlélettel biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az integráció lehetőségét, az emberi jogok védelmét.

Az óvodai nevelés alapelvei

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermekek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

- ◆ Fontos, hogy óvodánk valamennyi dolgozójának magatartása modellértékű legyen a gyermekek számára és a gyermeki jogokat szem előtt tartva tevékenykedjünk.
- ◆ Fontos, hogy az óvoda valamennyi dolgozója barátságos, türelmes, őszinte, szeretetteljes legyen a gyermekekkel.
- ◆ A gyermekeket keresztnevükön szólítsuk, bizalmas közléseiket tartsuk titokban. A pedagógiai etika minden dolgozóra érvényes!
- ◆ Az óvodai élet valamennyi területén minden gyermekre vonatkoztatva érvényesítsük az egyéni bánásmódot.
- ◆ Pozitív értékelésre törekedjünk, mellyel erősítjük a gyermekek helyes magatartását.
- ◆ A felmenő rendszerrel biztosítjuk a gyerekcsoportok nevelői, személyi állandóságát.
- ◆ A napi életszervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését.

- ◆ Lehetővé tesszük a részképességekben elmaradt gyermekek felzárkóztatását.
- ◆ Szociális hátrányukat kompenzáljuk.
- ◆ Tehetséggondozás - megjelenik az ének-zene, énekes játék-gyermektánc, mozgás, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység c. fejezetben.
- ◆ Az integrált nevelés lehetőségével elősegítjük a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztést.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladatai egymással összefüggő, egymásra épülő és komplex módon ható tevékenységek, amelyek áthatják az óvodai nevelés rendszerét. E rendszerben megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését. Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

- a) az egészséges életmód alakítása,
- b) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- c) az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód kialakulásának alapozó korszakában kívánunk olyan szokásokat és igényszinteket kialakítani és erősíteni, ami példakövető és kihat későbbi életvitelükre is.

Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok így módon biztosítják a nevelési céljaink kiteljesedését.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a) a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- b) a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- c) a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- d) az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- e) életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

- f) a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- g) a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- h) megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy

- a) a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék;
- b) a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- c) az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- d) az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészsége megőrzését, fejlődését. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.
4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszenes mese és közösségi játékélmény biztosításával.
5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

9. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Az óvoda kapcsolatai

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

3. A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.

4. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

5. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

7.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad - képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó ~~tagolatlan~~ benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt -a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Óvodánk fő alapelve és feladata, hogy biztosítsa minden gyermek számára az érzelmi alapú élményeket, hogy a gyermek egyéni vágyai és ötletei - a kötetlen, széles skálán mozgó játék lehetőségekben - kibontakozhassanak.

A szabad játék az óvodás gyermek alapvető tevékenysége. Legfőbb személyiségfejlesztő eszközük, hiszen benne minden tanulási tartalom (ismeret, jártasság, készség) megjelenik.

Általa fejlődnek a képességek és alakul a magatartás.

Fejlesztzi a gyermek mozgását, értelmi és érzelmi képességeit, kommunikációs készségét, társas kapcsolatait. Növeli a gyermekek önállóságát, kitartását. Áthatja az óvodai élet minden tevékenységét, így komplex fejlesztőhatást érhetünk el általa.

Óvodapedagógusaink feladata

Biztosítsa a nyugodt, szabad játék feltételeit. A légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos, családi, elfogadó, felszabadult hangulatot teremtsen.

- ◆ Feladatunk a játékban való tudatos jelenlét.
- ◆ Teremtsük meg a játék lehetőségét a csoportban és az udvaron is.
- ◆ Kísérjük figyelemmel a játszó csoportok szerveződését.
- ◆ Ismerjük meg a gyermekek érdeklődési körét, tapasztalatait, a magányosan játszó gyermekeket segítsük a közös játékba való bekapcsolódásba.

- ◆ Biztosítsuk, hogy a gyerekek fantáziája, hangulata érzelmei szabadon megnyilvánulhassanak.
- ◆ Segítsünk, ha technikai tanácsra van szükség.
- ◆ Sikertelenség esetén ébresszünk kedvet az újrakezdéshez.
- ◆ Törekedjünk arra, hogy minél hosszabb egybefüggő játékidőt biztosítsunk.
- ◆ Biztosítsunk sokféle félkész, illetve kész anyagot a játék motiválására, fejlesztésére.
- ◆ A gyakorlójáték során segítsük, hogy az ismétléssel a különböző funkciók fejlődjenek.
- ◆ A gyakorló játék szintjén leragadt gyermekeket ötletadással és motiváló eszközökkel fejlesszük tovább.
- ◆ A gyermekek igényeit szem előtt tartva irányítsuk a játékot, igyekezzünk megelőzni az ellentétek kialakulását.
- ◆ Adjunk lehetőséget az önkéntességnek, szabad választásnak, önállóságnak a játék megszervezésében.
- ◆ Törekedjünk arra, hogy a szerepjátékok sokszínűek és valóságtartalmúak legyenek.
- ◆ Juttassuk el a gyermeket az alkotás öröméhez (dramatizálás, bábozás)
- ◆ Készítsük saját példákon keresztül a gyermekeket élményeik, saját tapasztalataik, kitalált történeteik eljátszására.
- ◆ Biztosítsuk a lehetőséget, hogy minél több „én csináltam” dolgot hozzanak létre.
- ◆ Vegyük figyelembe a gyermekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat
- ◆ Segítsük a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában.
- ◆ Engedjük az egészséges versenyszellem kialakulását.
- ◆ Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítsa, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat, élményeiket, érzelmeiket, fantáziájuk szerint.

Gyermeki tevékenység

- ◆ A gyermekek a játéktevékenység alatt ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a valóság jelenségeivel,
- ◆ a gyermek lejátssza negatív élményeit, ezáltal csökken a vele járó feszültség,
- ◆ tapasztalatot szereznek a tárgyak hasonló és különböző jellemzőiről,
- ◆ játékszereket rakosgatnak maguk alkotta játékszabály szerint
- ◆ a homokszórás, kavarási, vízöntögetés, gyúrás, papírtépés, mázolás, kavicsszórás örömmel végzett foglalatosság,
- ◆ alakulnak társas kapcsolataik,
- ◆ megkeresik a megfelelő eszközt játékukhoz, majd barkácsolással továbbfejlesztik,
- ◆ beszédkedvük fokozódik, nyelvi gyakorló játékot játszanak,
- ◆ irodalmi élményeiket kötetlen módon dramatizálják, bábozzák.

A fejlődés főbb jellemzői

Gyakorlójáték

3-4 éves korban a hangok, szótagok, szavak dallamok, a halandzsa játékos szabályok szerinti ismétlés útján válnak játékká.

A gyermekek a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik.

4-6-7 éves korban a gyakorlójáték csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy amikor egy új játékszer, eszköz használatát még nem ismeri és a sikeres játékhoz a játékszerrel való előzetes manipulálására van szükség.

Szimbolikus játék, szerepjáték

3-4 éves korban a gyerekek elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együtt játszással kapcsolatos elemi szabályokat. Jól érzik magukat társaik között, szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy két-három gyerekből álló csoportban. Játékukhoz önállóan megkeresik az eszközöket, azokra vigyáznak és a játékszerek használatában általában megegyeznek. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves korban tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együtt játszás igénye. Mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, és képesek ezeket játékukban újra alkotni. A gyakori szerepcserét és az eszközökhöz való ragaszkodást felváltja a szerephez való kötődés. A gyermekek képesek a cselekvések összehangolására. A játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek és emberi kapcsolatoknak. A szerepjáték témájának megfelelően képesek az egyszerűbb közös játékok megszervezésére, a szükséges játékszerek kiválasztására.

5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről. Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Tudnak vezető szerepet betölteni és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában. A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Dramatizálás, bábozás

3-4 éves korban elsősorban a bábu mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését, mivel számukra a cselekvés kifejezőbb, mint a szó. A beszoktatás ideje alatt használt, vagy az általuk hozott bábokkal egész nap lehetőség nyílik a játéokra.

5-6-7 éves korban a mesesarokban szívesen báboznak az általuk választott bábokkal. Nemcsak saját kitalált történeteiket, hanem irodalmi élményeiket is eljátsszák.

Konstruáló játék

3-4 éves korban a konstruáló játék alapjai jelennek meg az építő játékok egymás mellé, fölé rakosgatásával. Spontán építenek, rombolnak.

4-6-7 éves korban a konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni. Az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek. A konstruálás fejlettebb fokán a gyermekek mind igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben. A fejlődést jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása, az eredményességre törekvés, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelése, a szerepjátékokkal való sokoldalú kapcsolat.

Az óvodáskor végén alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, és képesek a különböző anyagok eszközök kombinált alkalmazására is.

Szabályjáték

3-4 éves korban csak azt a szabályjátékot fogadják szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség, és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés (pl. körjáték).

4-5 éves korban már olyan szabályjátékok is választhatók, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében a gyermekek egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekében, közösen őrkdjenek a szabályok betartása felett.

5-6-7 éves korban választható a nagyobb ügyességet, vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igénylő szabályjáték. A bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is képesek. Az örömteli játszás közben figyelmeztetik egymást a szabályok betartására. Kialakul az egészséges versengés.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolata a játéknak a közösségi neveléssel van, mert - a közös játék kölcsönös kapcsolatokra, együttműködésre készíti a gyermeket.

A játékban válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok, lehetőség nyílik a szabályok megértésére, a helyes magatartás gyakorlására, Együttérzésre, mértéktartásra nevel.

Anyanyelvi neveléssel:

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek a gyermekekben, ezáltal fokozódik beszédkedvük, bővül szókincsük, beszédképességük.

Környezet megismerése neveléssel:

A külvilágból és saját belső világukból származó benyomásaikat játékában tagolják.

Testneveléssel:

A játék segíti új mozgásformák kialakulását, gyakorlását, tökéletesítését számukra.

7.2. A külső világ tevékeny megismerése

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti - emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

-A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

-A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér -, sík -és mennyiségsszemlélete.

-Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a fenntarthatósági szemléletformálásra, környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

-A külső világ tevékeny megismerése kiszélesíti a személyiségfejlesztés környezeti feltételeit és az esetleges hátrányokat kompenzálja.

Óvodapedagógusaink feladata

- ◆ Keltsük fel a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, szűkebb és tágabb környezetük megismerésére.
- ◆ Teremtsünk kedvező helyzeteket, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.
- ◆ Adjunk lehetőséget a sokoldalú megtapasztalásra, az élmények sokszínű felidézésére.
- ◆ Építsünk a gyermekek spontán érdeklődésére, valamint a már meglevő tapasztalataira.
- ◆ Az életkori sajátosságot figyelembe véve adjunk lehetőséget a folyamatos környezetalakításra. A környezet megismerésére neveléssel segítjük elő azt, hogy a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükről olyan tapasztalatokat szerezzenek, melyek elősegítik életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodást.
- ◆ Építsünk a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére.
- ◆ Fejlesszük egyéni megismerő erőiket, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket.
- ◆ Biztosítsunk játékos matematikai tevékenységeket természetes környezetben, természetes eszközökkel.
- ◆ A gyermekek fejlettségi szintjét figyelembe véve differenciáltan adjuk meg a feladatokat.
- ◆ Formáljuk a gyermekek matematikai gondolkodását.
- ◆ Támaszkodjunk a gyermekek otthoni tapasztalataira.
- ◆ Alakítsuk a gyermekek érzelmi viszonyát a szülőföldhöz.
- ◆ Ismertessük meg a helyi-, illetve néphagyományokkal a gyermekeket.
- ◆ Ismertessük meg a gyermekekkel szülőföldünk jelképeit. (zászló, címer, himnusz)
- ◆ Ismertessük meg a gyermekeket más népek szokásaival.
- ◆ Érzékeltsük a gyermekekkel a környezetben található szépségeket.
- ◆ Teremtsünk lehetőséget arra, hogy a gyermekek közvetlen módon találkozzanak a természetvédelemmel, részt vegyenek zöld-ovi és madarász-ovi programokon.
- ◆ Alakítsuk saját példamutatásunkon keresztül a természet iránti szeretetet, tiszteletet és védelmet. Ünnepeljék a csoportok a környezetvédelmi jeles napokat.

Gyermeki tevékenységek

- ◆ Tapasztalatokat szereznek szűkebb és tágabb környezetükben, természetes anyagok gyűjtésével halmazokat képeznek jellemző tulajdonságaik alapján. Megismerik a gyermek lakóhelyünk nevezetességeit, helyi hagyományait.
- ◆ Ismerkednek testükkel, funkcióival és ápolásával, lehetőségük nyílik a számosság, térirányok, névutók gyakorlására.

- ◆ Megfigyelik a közlekedést, a járműveket. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, megnevezik a közlekedési eszközöket, csoportosítják különböző szempontok alapján. Lehetőséget nyújt a névutók használatára, irányok elsajátítására.
- ◆ Tapasztalatokat szereznek összefüggésekről, megtanulnak általánosítani.
- ◆ Ismereteket szereznek a természeti jelenségekről, azok összefüggéséről, felismerik és megnevezik azokat. Megtapasztalják az évszakokhoz kapcsolódó színeket és a különböző jelenségek tulajdonságait.
- ◆ Gondozzák a csoportban levő állatot, növényeket. A természetes környezetben tapasztalatokat szereznek a tárgyak tulajdonságairól, az anyagok sokszínűségéről, megismerkednek az élő és élettelen fogalmával.
- ◆ Megismerkednek a környezetükben előforduló állatokkal, képesek lesznek az elvonatkoztatásra.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ◆ Ismerik lakásuk címét, szüleik nevét és foglalkozását.
- ◆ Betartják az elemi közlekedési szabályokat, ismernek közlekedési eszközöket és tudják, hogy azokat emberek készítették.
- ◆ Felismernek néhány feltűnő összefüggést.
- ◆ Felsorolják a testrészeket, tudják gondozásának fontosságát.
- ◆ Felismerik a napszakokat a hozzájuk kapcsolódó tevékenységekkel.
- ◆ Különbséget tesznek az évszakok között, jellegzetességeik alapján.
- ◆ Megnevezik környezetük színeit.
- ◆ Megkülönböztetnek növényeket, állatokat külső jegyeik és hasznosságuk alapján.
- ◆ Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezésére, kiegészítésére.
- ◆ Összehasonlításaikat szóban is kifejezik és mások megállapításainak igazságát megítélik.
- ◆ Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- ◆ Mennyiségeket össze tudnak mérni, helyes megállapításokat tudnak tenni.
- ◆ Elő tudnak állítani ugyan annyit, többet, kevesebbet.
- ◆ Tárgyakat megszámlálnak 10-ig.
- ◆ Azonosítani tudnak különböző tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- ◆ Értik és követni tudják az irányokat, használják a névutókat.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Szoros kapcsolata van:

- ◆ A közösségi neveléssel, mivel a gyermek megtanulja a társadalmi környezethez való alkalmazkodást, és a különböző viselkedési szabályokat.
- ◆ Vizuális neveléssel, mert elősegíti a természet színeire, formáira való rácsodálkozást és a szépség iránti vonzódás alakulását.
- ◆ Zenei neveléssel a népszokások, hagyományok ápolásán keresztül.

7.3. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.
3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

4. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A mozgás magában foglalja a gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatását és a testnevelést, edzést. Ezeket komplexen érvényesítjük az óvodás gyermekek fejlesztésében. Illeszkedik az összes gyermeki tevékenységbe (erő, ügyesség, stb.), mivel az egész személyiségre hat, szervesen, a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést és az akarati tulajdonságok alakulását, kielégíti a mozgásigényt.

Célunk az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakulásának, a társakra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek, pszichomotoros képességek fejlődésének elősegítése.

Óvodapedagógusaink feladata

- ◆ Őrizzük meg a gyermekek természetes mozgáskedvét, szeretessük meg a mozgást.
- ◆ Tudatosan tervezzük meg a mindennapos testnevelés és testnevelés foglalkozások időtartamát, elosztását és mennyiségét.
- ◆ Segítsük elő, hogy a gyermekek egészségesek, edzettek, alkalmazkodó képesek legyenek és mozgásuk összerendezetté váljék.
- ◆ Teremtünk örömteli légkört a testnevelés foglalkozásokon.
- ◆ Ismertessük meg a testnevelésen keresztül a gyermekekkel a testrészeket, fejlesszük a testsémát, a térirányokat.
- ◆ Biztosítsunk a mozgáshoz balesetmentes környezetet és változatos eszközöket.
- ◆ Törekedjünk a tehetséggondozásra, egyéni képességek fejlesztésére.
- ◆ Mutassunk helyes mozgásmintát a gyermekeknek.
- ◆ Végeztessünk speciális (gerinctorna, lábboltozat, erősítés) gyakorlatokat.
- ◆ Biztosítsunk minél több lehetőséget a szabadban végzett mozgásra.
- ◆ Segítsük a testnevelésen keresztül a közösségi és versenyszellem kialakulását.
- ◆ Alkalmanként a mindennapos testnevelést végeztessük zenére.
- ◆ Ügyeljünk a játékoságra, változatos tartalmú játékokat alkalmazzunk.
- ◆ A vezényszavakat az egyöntetű végrehajtás érdekében használjuk, a csoport fejlettségéhez mérten.

- ◆ A hibákat gyakorlat közben a helyes mozgás bemutatásával javítsuk. A hibajavítást tapintatosan végezzük.
- ◆ Buzdítsuk, dicsérjük a gyengébb mozgáskoordinációval rendelkező gyermekeket.
- ◆ Biztosítsuk az óvodán kívüli sporttevékenységek lehetőségeit.
- ◆ Hívjuk fel a szülők figyelmét a mozgás fontosságára.
- ◆ Teremtsük meg a rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakulását.
- ◆ Tartsuk szem előtt az egészség megőrzését, a mozgáskultúra fejlesztését.

Gyermeki tevékenység

- ◆ Ismerkednek a testrészekkel, azok funkciójával, megkülönböztetik az irányokat, gyakorlatok közben alkalmazzák azokat.
- ◆ A nagymozgások során csúsznak, másznak, bújnak, ugrándoznak.
- ◆ Szem-, kéz-, láb koordinációs gyakorlatoknál célba dobnak, ugranak, ugróiskoláznak, ugróköteleznek, függő mozgásokat végeznek, kerékpároznak, rollereznek.
- ◆ Az egyensúlyérzék fejlesztése közben hintázó, egyensúlyozó mozgást végeznek különböző eszközökkel és eszközökön. (hinta, ugróasztal, pad)
- ◆ A finommotorika fejlesztéséhez szalagot, botot, labdákat használnak.
- ◆ Lehetőség szerint úsznak, szánkóznak, kerékpároznak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ◆ Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik, mozgástapasztalataik növekednek.
- ◆ Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- ◆ Fejlődik tér- és időtájékozódó képességük, megszeretik és igénylik a mozgást.
- ◆ Megértik és végrehajtják a vezényszavakat.
- ◆ A természetes járást ütemes járással váltogatják.
- ◆ Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- ◆ Talicskáznak combfogással.
- ◆ Egyensúlyoznak padmerevítő gerendán.
- ◆ Hátsó függőállásban lábmozgást végeznek.
- ◆ Akadályt átugranak, ugrásukat fékezni tudják.
- ◆ Labdát vezetnek, kislabdát hajítanak.
- ◆ Ösztönös mozgásuk tudatos mozgásigénnyé válik.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- ◆ Legszorosabb a kapcsolata az egészséges életvitelre neveléssel hiszen a rendszeres mozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. A testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megővésében és az edzettség növelésében.
- ◆ Összefügg az anyanyelvi neveléssel. A feladatok, gyakorlatok ismertetésével bővül szókincsük, speciális szakszavak ismeretére tesznek szert. Alakul, fejlődik beszédképességük, kifejező készségük.
- ◆ Matematikával, mivel mód nyílik a különböző irányok, névutók gyakorlására.

7.4. Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese -képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élőlíras mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átéltesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3 - 7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van. egyaránt helye van.

A vers, mese szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel. Általa bővül a gyermek szókinccse, növekszik beszédkedvük, és oldja a szorongást. Ehhez elengedhetetlen az életkornak megfelelő vers és mese.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, segíti a világ megismerését és mélyíti az önismeretet, elősegíti a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek megvalósulását. Erkölcsi tartalma van. Kialakítja a belső képteremtés képességét, és ezáltal elősegíti az olvasóvá válást. Fejlesztő hatása abban is megnyilvánul, hogy a gyermekek hallgatóból, maguk is előadóvá válnak.

Óvodapedagógusaink feladata

- ◆ Válasszuk meg a nap folyamán a megfelelő légkört a meghitt verseléshez, meséléshez, az életkori sajátosságokat figyelembe véve.
- ◆ Alakítsunk ki mesesarkot, ahol a gyermekek kedvükre nézegethetnek könyveket, beszélgethetnek, mesélhetnek és dramatizálhatnak.
- ◆ Keltsük fel a gyermekek érdeklődését a mesék, versek iránt és változatos irodalmi élményeket közvetítsünk.
- ◆ Ismertessük meg a gyermekekkel a versek hangulatát, ritmusát.
- ◆ Éreztessük a gyermekkel a mese erkölcsi mondanivalóját.
- ◆ Törekedjünk arra, hogy a gyermekek életkorának megfelelő, igényes népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket válasszunk ki, és meghitt légkörben, változatos kifejezésmóddal, mimikával segítsük elő a gyermekek sokoldalú fejlődését.
- ◆ Tegyük lehetővé, hogy a gyermekek megismerkedhessenek irodalmi értékeinkkel és a népköltéssel.
- ◆ Építsünk a mese és a vers önismeretet mélyítő, erkölcsi tartalmakat közvetítő, kapcsolatokat erősítő szerepére.
- ◆ Alapozzuk meg a családdal közösen, hogy a gyermek belső képteremtési képessége kifejlődjön és majd jó olvasóvá váljék.
- ◆ Hívjuk fel a szülők figyelmét az elalvás előtti élszóval történő mesélés fontosságára.

Gyermeki tevékenység

- ◆ Mesekönyveket nézegetnek, beszélgetnek róluk. Vigyáznak a könyvekre, rendet tartanak a könyvespolcon. Otthonról is hoznak kedvenc könyvet.
- ◆ Várják, kérik a mesemondást, verselést, mondókázást.
- ◆ Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- ◆ Eljátsszák kedvenc meséjüket.
- ◆ Egyénileg és közösen mondanak mondókát, verset, rövid mesét.
- ◆ Élményeiket dramatizálják, bábozzák.

A fejlődés jellemzői iskolába lépéskor

- ◆ A gyermekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- ◆ Társak az óvónő énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játék kezdeményezéseiben. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- ◆ Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét. A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni, a tanulságot levonják.
- ◆ Van szívesen hallgatott meséjük. Az ismert mesék bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik.
- ◆ Könyveiket önállóan nézegetik, beszélgetnek róluk, utánozzák az olvasást. Vigyáznak a könyvekre.
- ◆ Szívesen használják a népmesék fordulatait.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- ◆ Legszorosabb a kapcsolata az anyanyelvi neveléssel, mert az irodalmi élmény közvetítője a nyelv.
- ◆ Szoros a kapcsolata a vizuális neveléssel, meseélményeiket a gyermekek rajzaikban és ábrázoló tevékenységeikben tudják legjobban megjeleníteni.
- ◆ Kapcsolata van a játékkal, irodalmi élményeiket szerepjátékukban is felhasználják a gyermekek. Kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját élményeit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége.

7.5. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének - zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, fejleszti a gyermekek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, alkotókedvét, mozgáskultúráját.

Megalapozza a zenei műveltséget és elősegíti a zenei anyanyelv kialakítását. Hat a gyermekek érzelmeire, megtanítja őket azok kifejezésére. Hozzájárul biztonságérzetük növeléséhez, gátlásaik feloldásához, figyelmük, fegyelmük, egész magatartásuk, kapcsolataik alakulásához.

Óvodapedagógusaink feladata:

- ◆ Tartsuk fenn a zenei önművelődésre való állandó igényünket, legalább egy hangszerezen jól játszunk.
- ◆ Legyünk igényesek a zenei anyag kiválasztásánál, építsünk a néphagyományokra.
- ◆ Fejlesszük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.
- ◆ Juttassuk a gyermekeket zenei élményekhez a nap folyamán játék közben is.
- ◆ Ismertessük meg a közös és egyéni éneklés örömét a ritmus, a mozgás, a dallam összefüggéseit és szépségét.

- ◆ Kövessük a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében is.
- ◆ A foglalkozásokat változatos módszerekkel, a gyermekek aktív részvételére támaszkodva szervezzük meg.
- ◆ Tegyük lehetővé, hogy a szülők is megismerjék az óvodai zenei anyagot.
- ◆ Segítsük elő, hogy a családban ne törjék le a gyermek kedvét és önbizalmát akkor sem, ha éneklésével nincsenek megelégedve. Hívjuk fel a szülő figyelmét a gyermek kimagasló zenei képességére és javasoljunk zenei előképzőt.

Gyermeki tevékenységek

- ◆ Játszanak a hangokkal, a hangok lejtésével, mozgás közben szövegeket, dallamokat ismételtetnek spontán.
- ◆ Dúdolgatnak, énekelnek, mondókáznak a nap bármely szakában.
- ◆ Gyakorolják az egyenletes lüktetést, mozgással, tapsal, hangszerrel. Ritmus motívumokat kísérik mozgással.
- ◆ Megfigyelik, felismerik és próbálgatják ismert dallamokon a magas – mély a halk – hangos különbségét.
- ◆ Szívesen bekapcsolódnak dalos játékokba, maguk is kezdeményezik.
- ◆ Gyakorolják a néptánc alapelemeit.
- ◆ Használják az óvodában található és a maguk által készített zenei eszközöket.

A fejlődés jellemzői iskolába lépéskor

- ◆ A mondókákat az egyenletes lüktetést kiemelve, a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- ◆ Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudnak dúdolni.
- ◆ Megkülönböztetik a magas – mély, halk – hangos, lassú – gyors éneklés közti különbséget, más fogalom párokkal összekapcsolják.
- ◆ Tudnak dallam és visszhangjátékot játszani.
- ◆ Ismernek néhány hangszert és megkülönböztetik hangjukat.
- ◆ Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- ◆ A dalok, mondókák ritmusát - belső hallás alapján éneklés nélkül is – összekapcsolják.
- ◆ Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak, esetleg hétegyeségnyt is, csoportosan és egyénileg.
- ◆ Megérik a zenei motívum hosszát a kezdő hangsúly kiemelése nélkül is, és azt mozgással térben szemléltetik.
- ◆ Egyöntetűen körbejárnak az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják.
- ◆ Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra.
- ◆ Térformákat alakítanak önállóan is.

- ◆ Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, szívesen végeznek.
- ◆ Ütőhangszereket használnak.
- ◆ A bemutatott élőzenét, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

◆

Kapcsolata más nevelési területekkel

- ◆ Legszorosabb kapcsolata a közösségi neveléssel van, mert az együtt éneklés, mondókázás, pozitívan hat az érzelmekre, erősíti a közösséghez tartozás tudatát, megalapozza az együttlét örömét. Növeli biztonságérzetüket, feloldja gátlásaikat, alakítja belső érzésvilágukat. Kedvezően befolyásolja fegyelmeiket és magatartásukat.
- ◆ Szoros kapcsolata van a mozgással, mert mindkét terület elősegíti a helyes testtartás, a harmonikus mozgás, a helyes légzés kialakulását.

7.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére, bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi -plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó - és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér - forma és szín képzetek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Óvodapedagógusaink feladata

- ◆ Alakítsunk ki esztétikus környezetet és biztosítsunk nyugodt légkört a gyermekek tevékenységeihez.
- ◆ Teremtünk meg a feltételeket a gyermekek ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- ◆ Fejlesszük képi gondolkodásukat.
- ◆ Keltsük fel a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát a nap folyamán.
- ◆ Ismertessük meg a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival.
- ◆ Biztosítsunk lehetőséget a gyermekeknek, hogy élményeiket, tapasztalataikat változatos módon feldolgozhassák.
- ◆ Juttassuk a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- ◆ Hívjuk fel a szülők figyelmét a gyermek átlagosnál fejlettebb manuális képességére és tovább fejlesztéséhez megfelelő szakembert javasoljunk.
- ◆ Legyünk igényesek az anyagok, eszközök kiválasztásánál, és azok a gyermekek számára mindig elérhetőek legyenek.
- ◆ Segítsük elő változatos módon, hogy kialakuljon a gyermekekben a szép iránti vonzódás.
- ◆ A megadott témához adjunk lehetőséget a gyermekeknek a szabad technika és eszközválasztáshoz.
- ◆ Vegyük figyelembe a gyermekek eltérő képességeit, erősítsük önbizalmukat, fokozzuk alkotókedvüket.
- ◆ Hagyjuk érvényesülni a gyermekek fantáziáját, önkifejezését, kezeljük értéként az elkészült alkotásokat.

Gyermeki tevékenységek

- ◆ Firkálgatnak, rajzolnak nagyobb, majd kisebb felületeken. (asztal, tábla, homok, csomagolópapír, rajzlap, stb.)
- ◆ Festenek ujjal, szivaccsal majd ecsettel.
- ◆ Használják az alapszíneket, később a színárnyalatokat.
- ◆ Képeket készítenek festéssel, rajzolással, papírra és textilre ragasztással, karcolással, nyomattal.
- ◆ Tépnek és vágnak papírt, ragasztanak.
- ◆ Gyurmáznak, agyagoznak, elkészült munkáikat használják játékukban. (pl.: sütemények, stb.)
- ◆ Gyűjtenek különböző anyagokat, terméseket, ezekből készítenek ajándékokat, játékeszközöket.
- ◆ Építenek kockából, homokból, hóból.
- ◆ Tapasztalatokat szereznek a különféle anyagok viselkedéséről, tulajdonságairól.

- ◆ Megismerkednek népi kismesterségekkel, szőnek, fonnak, mézes kalácsoknak, tojást festenek, gyöngyöt fűznek, varrnak, agyagoznak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ◆ Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkeznek zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyának megteremtésében.
- ◆ Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- ◆ Biztonsággal használják élményeik, elképzeléseik képzeletük megjelenítésében a képi kifejezés változatos eszközeit.
- ◆ Változatosan használják a színeket. Képesek irányítással észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- ◆ Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásuk kiterjed a részletekre, megjelenik a mozgásábrázolásuk.
- ◆ A közös munkák értékelése során véleményt nyilvánítanak.
- ◆ Tudnak formákat mintázni, elképzeléseik alapján, megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportosan is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket. Fokozott önállósággal alkalmaznak különböző megismert technikát. Önállóan díszítenek tárgyakat.
- ◆ Elmondják véleményüket környezetükről, és részt vesznek annak szépítésében.
- ◆ Készítést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák technikai tudásukat aktivizálják.
- ◆ Képesé válnak az önkontrollra.

Kapcsolata más nevelési területekkel

A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez.

- ◆ Átfogó kapcsolata van a külső világ tevékeny megismerésére neveléssel, hiszen a környezet felfedezése során jutnak sokoldalú élményhez, tapasztalathoz, melyeket felhasználnak térbeli viszonyok, geometriai formák ábrázolásakor.
- ◆ Szoros a kapcsolata a játékkal, mert vizuális élményeik játékukban is megjelennek. Az általuk készült eszközök egy része is használható játékeszközként
- ◆ Az anyanyelvi neveléshez elsősorban a szavak mögötti képzelettartalom formálásával járul hozzá.

7.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet -, a növény - és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munka végzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

A gyermekeknél ebben az életkorban nem választható szét a játék és munkatevékenység. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését.

A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermek saját személyével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében végzett munka, mind-mind tevékenykedtetést jelent az óvodában.

Óvodapedagógusaink feladata

- ◆ Tanítsuk meg a gyermekeket a munka elvégzésére.
- ◆ Ismertessük meg a munka eszközeit, azok ésszerű használatát.
- ◆ Erősítsük és fejlesszük a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait.
- ◆ Teremtsük meg minden kapcsolatban és mindenfajta munkatevékenységben az önálló munkavégzés lehetőségeit, a szükséges eszközök biztosításával.
- ◆ Hívjuk fel a szülők figyelmét a gyermeki munka fontosságára, személyiség formáló szerepére.
- ◆ Olyan munkát bízunk a gyermekekre, amelyre önként jelentkeznek és megerősítés nélkül képesek elvégezni.
- ◆ Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezessük be, a munka jellegű tevékenység mennyiségét csak fokról-fokra növeljük.
- ◆ Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait.

- ◆ Minden gyermek a teherbíró képességeinek megfelelő munkafeladatot kapja, és legyen alkalmas arra, hogy a még nem teljesen elsajátított munkafogásokat gyakorolhassa.
- ◆ Segítsük a gyermekeket az adott feladat jobb megoldására, értékeljük reálisan őket, ébresszünk kedvet a további munkajellegű tevékenységhez.
- ◆ Ösztönözzük a gyerekek önértékelésének alakulását, igény szintjének növekedését.
- ◆ Tudatos pedagógiai szervezéssel segítsük elő a gyermekekkel való együttműködést.
- ◆ A gyermeki munka konkrét, reális, a gyermek saját magához mért fejlesztő értékelést igényel.

Gyermeki tevékenység

- ◆ Önkiszolgáló tevékenység
- ◆ Naposság
- ◆ Alkalomszerű munkák
- ◆ Növény és állatgondozás

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Önkiszolgáló tevékenység

Beépül az óvodai életünk mindennapjaiba. A gyermekek a magukkal kapcsolatos teendőket ösztönzés hatására igyekeznek önállóan elvégezni.

Naposság:

- ◆ Önállóan felteszik a terítőket, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket, azokat esztétikusan elrendezik. Kiszolgálják társaikat.
- ◆ Részt vesznek a csoportszoba rendjének megőrzésében, ill. visszaállításában.
- ◆ Segítenek a foglalkozáshoz szükséges eszközök kiosztásában.

Alkalomszerű munkák:

- ◆ Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében.
- ◆ Önállóan képesek a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására.
- ◆ Részt vesznek a játékszerek tisztításában.
- ◆ Társaikkal együtt meghatározott időközökben nagytakarítást végeznek a játéksarokban.
- ◆ Ünnepekre ajándékot készítenek.

- ◆ Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- ◆ Szükség esetén kisebb társaiknak segítséget nyújtanak.

Növény- és állatgondozás:

- ◆ Ősszel részt vesznek a kertbe kiültetett növények felszedésében, az udvar gereblyezésében.
- ◆ A gyűjtött terméseket a természeti sarokban önállóan elrendezik.
- ◆ Télen etetik a madarakat.
- ◆ Tavasz közeledtével virág-, zöltség magvakat ültetnek cserépbe, azokat gondozzák, majd kiültetik végleges helyükre.
- ◆ A homokot fellazítják kapa vagy gereblye használatával.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- ◆ Legszorosabb a kapcsolata a közösségi neveléssel, mert hozzájárul a gyermekek közti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének felfogásához, átéléséhez. Elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségesebbé válását.
- ◆ A szociális nevelés területén új magatartási tulajdonságokat sajátítanak el: mint a felelősség, felelősségérzet, munka iránti tisztelet, dolgozó ember szeretete.
- ◆ A másik fontos kapcsolata a környezet megismerése neveléssel. A munka végzése közben a gyermekek ismereteket, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta - és modellkövetéses magatartás -és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, *személyre* egyéni pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése.

A tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében végzett tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem minden tevékenységet áthat. Tevékenységbe ágyazottan fejleszti a megfigyelést, emlékezetet, felidézést. A tanulási folyamat eredményeként létre jön a cselekvő gondolkodásból a képi gondolkodás. Fejleszti a szóbeli kifejező készséget, pontosabbá teszi az észlelést, érzékelést, megfigyelést. Általa tartósabb lesz figyelmük, gazdagodik fantáziájuk, képessé válnak problémák megoldására és kialakul feladattudatuk. Az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységek időpontját, témaköreit minden évben a csoportnaplók tartalmazzák.

Óvodapedagógusaink feladata

- ◆ A gyermeki tevékenységekben biztosítsa a felfedezés lehetőségét, örömét.
- ◆ Tudatosan tervezzük meg az elsajátítandó ismeretanyagot.
- ◆ Tartsuk tiszteletben a gyermek önkéntességét bizonyos határokon belül.
- ◆ Tanítsuk meg a gyermekeket az önértékelés képességére.
- ◆ Kísérjük figyelemmel a passzív gyermekeket, keltsük fel érdeklődésüket a téma iránt.
- ◆ Adjunk lehetőséget a sokrétű játékos, közvetlen tapasztalatszerzésre.

- ◆ Segítsük a gyermekeket, hogy kérdéseinkkel a lényegre összpontosítsanak.
- ◆ Fordítsunk gondot a figyelemfelkeltő eszközökre.
- ◆ Alkalmazzuk a testközeli dicséret lehetőségét. (simogatás, pillantás, mimika)
- ◆ Követeljük meg az alkalmazkodó viselkedési formát az adott szituációban.
- ◆ Juttassuk minél több sikerélményhez a gyermekeket, ami ösztönzőleg hat a további teljesítményükre.
- ◆ Törekedjünk arra, hogy minél több pozitív megerősítést, dicséretet, buzdítást kapjanak a gyermekek a különböző tevékenységek során.
- ◆ A gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve alkalmazzuk a differenciált feladatadást.
- ◆ Pozitív, személyre szabott értékeléssel segítsük a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- ◆ Építsünk a gyermekek már meglévő tapasztalataira.
- ◆ A tervezett feladatainkat folyamatában egymásra építsük, hogy a gyermekek a koruknak megfelelő fejlettségi szintet elérjék.
- ◆ Otthoni feladatok adásával vonjuk be a szülőket a tanulási folyamatokba.
- ◆ Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használja

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább

differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- ◆ Az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- ◆ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- ◆ A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- ◆ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ◆ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a helyes viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatépítésre teremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7.9 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 13. értelmében kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 25. értelmében sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Intézményünk alapító okirata szerint felvehetünk SNI szakvéleménnyel rendelkező gyermeket, a fenntartó biztosítja a szükséges szakellátást.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 14. értelmében kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célok:

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok:

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §. 3. értelmében beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célok:

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermekeket.

Feladatok:

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése a fejlesztő óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTMN-es gyermekek kapcsolataiban,

- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal,
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 67/A. § (1) értelmében hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról- önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres

gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a) -c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Célok:

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- ne legyen óvodai igazolatlan hiányzás,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,

- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok:

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

8. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, habilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Óvodánk részt vesz a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdő, beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk a fogadásra kijelölt óvoda.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- ◆ a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk

- ◆ kiemelt célunk elősegíteni a gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését
- ◆ biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi- és személyi feltételeket
- ◆ a rehabilitációs tevékenységünket gyógypedagógus, konduktor és a gyermeket nevelő óvónők egyéni fejlesztési terv szerint végzik
- ◆ az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki
- ◆ az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza
- ◆ munkánkkal segítjük a befogadó szemlélet kialakítását fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében is az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Szociális hátrányokat előidőző tényezők:

Családi mikrokörnyezet

- * családi, gazdasági helyzetből adódó lakásviszonyok
- * az alapvető higiénés feltételek hiánya
- * szocializációjához szükséges alapfeltételek hiánya (családi biztonság)
- * a rendszeres törődés, a gondoskodás, a védettség hiánya
- * alacsony jövedelem, munkanélküliség
- * a társadalmi mobilitás hiánya
- * kulturális helyzet (szülők alacsony iskolai végzettsége, a kultúra megbecsülésének hiánya)
- * a család magatartása (helytelen nevelési módszerek, kevés közös élmény, erkölcsi magatartása)
- * tartós betegség a családban
- * utca, lakóközvet negatív hatása
- * helytelen viszony, kifogásolható magatartású gyermek

- * csonka családban felnövő gyermek
- * elvált szülők, árva, félárva gyermek

Feladat

Családlátogatás -probléma feltárás

Hátránnyal küzdő gyermekek differenciált fejlesztése, a hátrány mérséklése

Év kezdéstől kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekek rendszeres étkezésére

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformák intézményünkben:

- * lehetőség szerint a csoport alakításánál kiegyenlített a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek száma
- * a gyerekek fejlesztésében a differenciált egyéni bánásmód érvényesül
- * integrált pedagógiai rendszer alkalmazása
- * kedvezményes vagy ingyenes étkezés biztosítása
- * szociálissegítő szakember bevonása
- * a gyermekjóléti szolgálat segítségének igénybevétele, annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő gyermekek minél hamarabb segítségben részesüljenek
- * rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel gyermekek érdekében megnyerjük támogatásukat, együttműködésüket
- * a szülőket bevonjuk az intézményi programjainkba
- * a szülők felvilágosítása a lehetséges kedvezményekről, a szociális hátrányok mérséklésére szolgáló támogatási lehetőségekről.

10. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az óvodaigazgató, az óvodapedagógusok, a pedagógiai munkát közvetlenül segítőik alapvető feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

- Kötelességünk a gyermeki jogok védelme, hiszen a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, foglalkozunk.
- A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott az óvodaigazgató köteles tájékoztatni, ha megítélése szerint a gyermek -más vagy saját magatartása miatt- súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.
- Kötelességünk a gyermek szociokulturális környezetének ismerete, családlátogatás segíthet egy esetleges veszélyeztetettség feltárásában.

Az intézmény gyermekvédelmi feladatai (ellátását segíti az alkalmazotti közösség összehangolt munkája);

Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését.

A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismeri, ha szükséges szakember segítségét kéri.

A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri.

A családok szociális és anyagi helyzetének figyelembevételével a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíteni.

A gyermekvédelmi munkához segítségnyújtás.

Együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézménnyel és hatóságokkal. Gyermekjóléti Szolgálati esetmegbeszéléseken való részvétel.

Kölcsönös informálás az óvoda-telephelyével.

A nevelési év elején tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről.

Tájékoztatjuk a szülőket, hogy probléma esetén mely gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.

Figyelemmel kísérjük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását rendszeresen figyeli és azt az érintettek tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Ha a gyermek veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett pedagógiai módszerek kimerültek, fel kell venni a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálat vezetőjével, védőnővel, orvossal, jegyzővel, akik illetékesek a gyermek problémáinak megoldásában.

11. Szülő, gyermek, óvodapedagógusok együttműködésének formái

Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg. Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.

Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.

Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.

Óvodai ünnepeken, rendezvényeken való részvétel, mely módot és lehetőséget ad az óvodai nevelés megismerésére.

Formái

Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, beszoktatás, nyitott rendezvények, kirándulások).

Nyílt nap, mely során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).

Ünnepi rendezvények, melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, Anyák napja, óvodai búcsúzó)

Fogadóóra keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszéljük a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.

Csoportos szülői értekezleten évente három alkalommal beszéljük meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.

A szülők közössége véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.

A szülők közössége évente véleményével segíti az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodaigazgató irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.

12. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

11.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só-és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program

Az egészséges életvitel igényének alakítása, és az egészséges életmódra való nevelés ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ennek érdekében a nevelésünk segítse elő:

- ◆ a testi képességek edzését, fejlődését
- ◆ az egészség védelmét, óvását, megőrzését
- ◆ az egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés stb. szokásainak kialakítását
- ◆ a gyermek fejlődéséhez és sokoldalú mozgás fejlesztéséhez a biztonságos környezet kialakítását
- ◆ az egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ◆ a gyermek fejlődéséhez és sokoldalú mozgásfejlesztéséhez a biztonságos környezet kialakítását
- ◆ a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve prevenciós és korrekciós testi-lelki feladatok ellátását

A gondozás óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

Óvodapedagógusainak feladata

- ◆ A napirenden belül biztosítunk derűs, nyugodt légkört az egészséges életmód kialakításához.
- ◆ Fordítsunk figyelmet a csoport szoba rendszeres szellőztetésére.
- ◆ Teremtsük meg a feltételeket a helyes táplálkozási szokások kialakításához.
- ◆ Ismerjük meg a szülők segítségével a gyermekek különböző étkezési szokásait. Tapintattal segítsük, szoktassuk őket az új ízek elfogadására.
- ◆ Vonjuk be a szülőket a korszerű táplálkozási feltételek megteremtésébe. (gyümölcs-zöldség nap, gabonapelyhek)
- ◆ Fordítsunk figyelmet az esztétikus étkezési szokások kialakítására.
- ◆ Adjunk lehetőséget a nap folyamán az egyéni folyadék szükséglet kielégítésére.
- ◆ Törekedjünk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására.
- ◆ Kísérjük figyelemmel és tájékoztassuk a szülőket a gyermek egészségi állapotában bekövetkezett változásról.
- ◆ Hatékonyan vegyünk részt az ápolási szokások kialakításában.
- ◆ Gondoskodjunk az egészségügyi és higiéniai feltételekről.
- ◆ Biztosítsuk az ebéd utáni rendszeres fogápolást.
- ◆ Alakítsunk ki a gyermekeknél a kézmosás iránti igényt.
- ◆ Fokozatosan szoktassuk hozzá a személyi higiéniai szokások betartására.
- ◆ Vegyük figyelembe a hőmérsékleti változásokat a helyes öltözködési szokások kialakításakor.
- ◆ Hívjuk fel a szülők figyelmét, hogy a gyermekek óvodai öltözéke célszerű, önállóságukkal, valamint az óvodai étellel összhangban legyen.
- ◆ Az egészség megőrzése érdekében biztosítunk lehetőséget a szabadban történő mindennapos mozgásra az időjárás függvényében.
- ◆ Fordítsunk gondot és figyelmet a gyermekek testi épségének védelmére.
- ◆ Vegyük figyelembe eltérő mozgásigényüket.
- ◆ Adjunk lehetőséget új és változatos mozgásformák gyakorlására a csoportszobában és a szabadban egyaránt.
- ◆ Szervezzünk a mozgásigény biztosítására minél több kirándulást, sétát, sportversenyt, speciális sporttanfolyamokat:
 - ◆ úszás
 - ◆ foci
 - ◆ torna
 - ◆ korcsolya
 - ◆ gyermek tánc
- ◆ Használjuk ki az évszakok kínálta lehetőségeket (napfürdőzés, permetező zuhanyzás, hógolyózás, csúszkálás) a gyermekek testi edzésére. Vegyük figyelembe az egyéni érzékenységet és egészségi állapotot.
- ◆ Teremtsük meg a rendszeres úszásoktatás lehetőségét.
- ◆ Teremtsük meg a nyugodt pihenés feltételeit.
- ◆ Tartsunk tiszteltben a gyermekek alvási szokásait.

- ◆ Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni alvásigényét és biztosítsuk annak lehetőséget, hogy a nem alvó nagycsoportok felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytassanak.
- ◆ Lehetőség szerint mesével, énekkel altassunk.

Környezeti nevelés

Valamennyi óvodapedagógusunk feladata a természet szeretetére, tiszteletére és védelmére nevelés.

Valljuk, hogy óvodáskorban a leghatékonyabb elkezdni tudatosan a környezet védelmére való nevelést, mivel ebben a korban lehet elsajátítani a legkönnyebben a természet szeretetéhez szükséges alapvető emberi hozzáállást.

Óvodánkban a környezetvédelmi nevelés alapja elsősorban az, hogy gyermekeink nagyfokú szeretettel, törődéssel és barátsággal forduljanak az őket körülvevő élő és élettelen környezethez.

Nagy szerepünk van abban, hogy pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a természet minden élőlénye és tárgya iránt; hogy megláttassuk az értelmetlen pusztítást; hogy kellő odafigyeléssel és szeretettel megvédjük meglévő kincseinket.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink minél többet tudjanak meg környezetükről, óvják értékeit és így kellő tájékozottságot szerezzenek környezetük védelmének fontosságát illetően.

Célunk:

- ◆ olyan pedagógiai folyamat kialakítása, amely elősegíti és megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartását, életvitelét, életmódját
- ◆ a gyermekek értékrendjének, érzelmi viszonyulásának alakítása
- ◆ környezettudatos magatartási minták megalapozása
- ◆ tapasztalataik segítsék a környezetben való eligazodást, az értékek védelmét, a szülőföld és az ott élő emberek, a helyi néphagyományok, szokások megismerését, szeretetét, tiszteletét

Feladataink:

- ◆ olyan, az életkornak megfelelő szokásrendszerek, viselkedésformák alakítása, olyan képességek tudatos fejlesztése, melyek szükségesek a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel megalapozásához
- ◆ a gyermekek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése
- ◆ olyan ökológiai szemléletmód megalapozása, mely rávilágít arra, hogy a természetben mindenre szükség van, nincsenek hasznos és káros élőlények

- ◆ a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása
- ◆ a helyi sajátosságok felhasználásával az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megláttatása
- ◆ a természetes élethelyzetek kínálta lehetőségek felhasználása

A természet-közeli életmód megvalósítása érdekében:

- ◆ a családra építve és az óvodában tovább folytatva alakítjuk a gyermekek és családtagjaik környezettudatos szokásait, amelyek biztos alapot adhatnak a korszerű környezeti kultúra kialakulásához
- ◆ sétákat, kirándulásokat szervezünk olyan helyszínekre, élőhelyekre, ahol jól megfigyelhetők a természet változásai és az élő és élettelen környezeti tényezők közötti kölcsönhatások.
- ◆ A kirándulások során fő feladatunk a természetes, eredeti környezetben történő tapasztalatszerzés, élménygyűjtés, egyedi természeti kincsek megismerése és a megfelelő viselkedési formák gyakorlása.
- ◆ erdei óvodai programokat szervezünk az óvodától távolabb eső helyi sajátosságoktól eltérő helyszíneken. A programmal célunk, hogy gyermekeink becsüljék meg a természeti erőket, jelenségeket, legyenek képesek rácsodálkozni a természet csodáira, szépségeire, óvják, védjék a természetet, annak növény- és állatvilágát, szeressék a természetet.
- ◆ madárbarát óvodaként folyamatosan, egész évben végzünk a gyermekekkel madárvédelmi tevékenységet. Célunk, hogy kialakuljanak olyan szokások, viselkedési formák, melyek meghatározzák a környezettel való harmonikus kapcsolatot, az élőlények szeretetét, tiszteletét.
- ◆ kialakítjuk a szelektív hulladékgyűjtés helyi feltételeit.
- ◆ minden jelentős zöld ünnepet megtartunk, a hagyományos óvodai jeles napok és ünnepek mellett:
 - Állatok világnapja: október 4.
 - Víz világnapja: március 22.
 - Föld napja: április 22.
 - Madarak és fák napja: május 10.

Óvodapedagógusaink feladatai

- ◆ Olyan feltételek teremtése, amely lehetővé teszi a sokoldalú tapasztalatszerzést a természetben.
- ◆ Tudatosan törekedjünk arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- ◆ Építünk a spontán lehetőségekből fakadó élménygyűjtásra.
- ◆ A foglalkozások anyagába építjük be a környezet- és természetvédelmi ismereteket.

- ◆ A szabadban való mozgás, séták, kirándulások megszerettetése, megszervezése, a környezet megóvása.
- ◆ A takarékos energiahasználat szokásainak kialakítása.
- ◆ Szelektív hulladékgyűjtés a csoportokban.
- ◆ Az évszaknak megfelelő változatos természetsarok kialakítása.
- ◆ A gyermekek életkorának megfelelő növény- és állatgondozás biztosítása (szobanövények ápolása, kerti növények gondozása, folyamatos madárvédelem).
- ◆ Hatékonyan működünk együtt a szülőkkel a környezet megszerettetésében, megóvásában, alakítsuk a gyermekek és családtagjaik környezettudatos szokásait.

Az óvodai egészségvédelmi - és környezetvédelmi program célja, feladatai, alapelvei

Alapelvei:

- Testi- lelki egészség elve

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére.

Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték, tenni kell érte, értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát,

Alakuljon ki óvodásainkban az egészséges életmód utáni igény.

- Társas készségek fejlesztésének elve

Ismertessük meg a gyermekekkel, alkalmazotti és szülői közösséggel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit, a foglalkozások és szabadidős- tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

- Természet és társadalom harmóniájának elve

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal (előzetes ismeretekre építő, sokoldalú megtapasztaltatás és kreatív felhasználási lehetőségek biztosításával az óvodai tevékenységekben).

- Rendszerszemléletre nevelés elve

Ismerjék fel a problémákat és azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra (megfigyelések, kísérletezések, valós problémahelyzetek).

- Fenntarthatóság elve

Alakítsuk ki a gyermekekben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

- Foglalkozásközi integráció elve

Rugalmas alkalmazkodással legyenek képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsolni, alkalmazni azokat megváltozott helyzetek során is.

Céljai:

A fenntarthatóságra nevelés erősítése. A környezettudatos magatartásformák alakításával célunk a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatás szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése.

Az óvodás gyermekek környezettudatos állampolgárrá nevelése környezettudatos szemléletük és magatartásuk alapozásával.

Az óvoda dolgozóinak, felnőtt közösségének, a gyermekek szüleinek környezettudatos szemléletének formálása.

Az óvoda környezetében lévő helyi közösségek értékeinek megismerése, azok védelme, fontosságának tudatosítása.

Ezen értékek kisugárzása a helyi közösségek felé, a felelősségteljes és egészséges közösségtudat és a környezetharmónia megteremtése érdekében.

Fontos a partnerkapcsolatok bővítésével a nevelés színhelyeinek kiterjesztése, a lakókörnyezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása.

13. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).

- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- A lehetőség szerinti anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, egyesületi, pályázati).
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzügyi hozzájárulások fedezetének hiányában).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

- gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
- védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai fejlesztéssel kapcsolatos informálás),
- szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).

- Az iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő programok (fejlettség mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

14. Eszközjegyzék

Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges eszközök, felszerelések beszerzésénél a törvényi előírásokban meghatározottakat vesszük figyelembe.

Jelenleg rendelkezésre álló eszközeink:

Az egészséges életmódra nevelés kiegészítő eszközei:

- Levegőtisztító berendezés
- Aszalógép

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök:

Greswald tornafal	Mászó gúla	Zsámoly	Ugró szekrény
Torna pad	Bukfenc szőnyeg	Magasugró	Marok labda
Stukk labda	Gumi kötél	Mini trambulín	Testhenger család
Mászó hálós tornafal	Bordás fal	Mászó játék	Ugró iskola
Billenő rácshinta	Torna karika	Ugró kötél	Tölcsér mozgásfejl.
Bőr foci	Mozgásfejlesztő készlet	Húzó kötél	Labda
Rotikon csúszda	Trapéz létra	Létra négyoldalú	Kötél létra
Hinta körlap	Füles labda	Óriás ball	Gyermek kerékpár
Roller	Kakas hinta	Mozgásfejlesztő készlet	Mozgáskotta

Énekes játékok eszközei:

Kazettás magnó	Rádiós magnó	Hanglemezz
Dob	Furulya	Kazetta
Xilofon	Cintányér	Csukló csörgő
Metronóm	Triangulum	

Képességfejlesztő eszközök:

Diavetítő	Dia pozitívok	Dia filmek
Videó, TV	Videokazetták	Szemléltető képek
Érzékelő játék	Karos mérleg	Óvodai síkidomok
Mesés könyv	Mini matt	Okos tábla

Fejlesztő játék eszközök:

Parván	Bábok	Építő konstruáló játék
Szabály-társasjáték	Kirakó, öntő, fűző játék	Puzzle, nyomda, dominó
Logikai játék	Barkács felszerelés	Dobáló játék
Rajzoló	Gyurma formák	

Az elhasznált eszközök pótlásáról folyamatosan gondoskodunk.